

LUNDS
UNIVERSITET

Lindholmens Badhus

en reproduction av en svunnen tid?

Karin Lindström

Avdelningen för Konsthistoria och Visuella Studier

Institutionen för kulturvetenskaper

Lunds Universitet

KOVK03, 15 hp, Kandidatkurs HT2023

Handledare: Cecilia Hildeman Sjölin

Abstract

Lindholmens Bathhouse – a reproduction of a bygone era?

This thesis discusses the development of generative AI and if we can get an extended understanding of an AI image linked to an already existing place. The essay is divided into two parts, one which focuses on trying to decode the chosen AI image based on Roland Barthes semiotics and the second part which deals with the AI image and with means to put it in its historical context based on Aleida Assmann's theory of cultural memory. Based on these two discussions, it is clear that we are facing a new phenomenon and expanded field. So far it is therefore, which I conclude, only possible to treat the AI image as if it were a photograph when it comes to the semiotic analysis. In a similar way, it is also difficult to determine how AI images will be able to be contextualized in the future and how significant they will become when speaking of the reproduction of text to image. In my essay I try to highlight that such a development and the use of AI is entirely possible.

Nyckelord: AI, AI-bild, badhus, Carl von Linné, Lindholmens slott, semiotik, reproduktion

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
Inledning	4
Syfte och frågeställning	4
Teori och metod	5
Tidigare forskning	6
Material & avgränsningar	7
Definitioner	8
Disposition	8
AI-bilden och badhuset	9
Bakgrund	9
Vad är AI-genererade bilder och hur skapas de?	14
Hur badhuset har förståtts i litterära texter	16
Diskussion	21
Semiotisk analys	21
Bildskapande i relation till text	26
Slutsats	31
Källförteckning / Referenslista	33
Appendix	35
Bildförteckning	38

Inledning

Den 23 juni, midsommarafton 1746, besöker Carl von Linné Lindholmens slott, strax utanför Lidköping i Västergötland. På uppdrag av riksdagen beskriver han Lindholmens badhus som numera står och förfaller trots dess exklusiva skönhet;

Badstugan, som var anlagd i Lindholmens trädgård, var ett mästerstycke och det präktigaste jag sett i hela Västergötland, ja, vars like till badstuga man fåfängt lär söka i Sverige. Denna var gjord ad imitationem *Balneorum veterum Romanrum* och fördelt i trenne rum, nämligen i *Frigidarium*, *Caldarium* och *Tepidarium*.¹

Den 13:e juli, sommaren 2023, besöker jag en mindre fotoutställning på Läckö slott om räddningsarbetet av Lindholmens betjäntflygel. I utställningen, som visades mellan den 10:e juni och 13:e augusti, visas en AI-bild² skapad av konstnären Karin Hamberg Sten. AI-bilden är en konstnärlig tolkning av badhusets interiör. Bilden, vars syfte är att försöka belysa badhusets skönhet som Linné under sin resa 1746 besökte, är ett intressant objekt att diskutera idag. Bilden visar upp den tekniska utvecklingen av bilder producerade i en dator samtidigt som den används för att åskådliggöra en svunnen tid av en interiör av en byggnad som numera inte längre existerar.

I vår samtid har AI-genererade bilder fått större uppmärksamhet, apropå dess suggestiva utveckling väcks tankar såsom hur vi ska förhålla oss till AI-bilder och fotomontage, fotografi och teckning? Kan AI-konsten fungera som ett nytt expansivt fält inom konsthistorien eller den visuella kulturen och hur kan vi bäst förstå dess utveckling och bilder som AI-programmen producerar?

Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur en bild konstruerad av ett datorprogram kan förmedla en ny typ av kunskap för sina betraktare. Fokus ligger på att försöka avkoda vad bilden kan berätta för oss med utgångspunkt i olika teoretikers syner på bilder. Genom Roland Barthes semiotik hoppas jag försöka avläsa hur man kan avkoda en redan kodad bild med hjälp av en semiotisk analys. Fokus kommer även ligga på att se hur bilden förhåller sig till den moderna utvecklingen av digital kultur och bildbevarande samt till kulturellt minne enligt Aleida Assmann. Hur kan man se på AI-bilden i relation till gravyrer som gjordes under 1600-talet som föreställer Lindholmens slott med badhuset i bakgrunden? Även om det inte är mer än fasaden av badhuset vi kan se, är det mer etiskt

¹ C. von Linné, *Carl Von Linnés Västgötaresa 1746*, Natur och Kultur, Stockholm, 1961, s. 61

² Med AI avses artificiell intelligens. Förkortningen AI används genom hela uppsatsen.

att använda sig av AI som verktyg vid skapande av sådana bilder eftersom det i detta fallet inte längre existerar ett badhus?

Mina frågeställningar lyder:

1. *Vad för typ av förståelse kan vi få ut av en AI-genererad bild som illustrerar en interiör av en byggnad som inte längre existerar?*
2. *Kan AI-bilden bidra till en utökad förståelse alternativt ge en utökad historisk kontext till platsen och badhuset?*

Teori och metod

Uppsatsens teoretiska ramverk bygger på den franska semiotikern och sociologen Roland Barthes semiotiska teoribegrepp. Barthes är mest känd för att ha utökat semiotiken till att från början endast använda teorin för att studera text, till att även börja inkludera ljud och bild. I sin bok *Bildens Retorik* presenterar han olika begrepp man kan använda när man vill avkoda bilder. Med boken betonar Barthes vikten av att förstå det visuella språkets komplexitet i samtida kultur. Två vanligt förekommande begrepp är *denotation* och *konnotation*, två begrepp jag själv valt att fokusera extra på när jag senare i uppsatsens diskussion kommer försöka avkoda AI-bilden. I sin bok diskuterar han tre betydelsenivåer i en bild: *det lingvistiska (språkliga) meddelandet*, *det symboliska meddelandet (den konnoterade bilden)* och *det bokstavliga meddelandet (den denoterade bilden)*.³ Enligt Barthes kan man utifrån dessa tre meddelanden betrakta relationen mellan dem och på så sätt utläsa information ur en bild. Begreppet *konnotation* används för att beskriva det som bilden vill förmedla till sina betraktare. Det är bildens indirekta betydelse och kallas även för det symboliska meddelandet, eftersom man tittar på olika symboliska och kulturella associationer som framträder genom tolkning i bilden. Barthes menar att bilder inte bara är representationer utan konstrueras och tolkas genom kulturella och sociala sammanhang. *Denotation* innebär ordens primära och direkta betydelse, det som bilden är tänkt att föreställa. Det språkliga meddelandet har som funktion att se på förankringen i bilden med fokus på det språkliga: titel, förklarande text, filmdialog eller pratbubbla. Enligt Barthes är alla bilder polysemiska och en flytande kedja av signifikat.

Jag har även valt att diskutera Aleida Assmanns minnesteori för att på så sätt kunna diskutera bildens historiska kontext och hur eller om man skulle kunna använda bilden för att förstå och främja kulturellt minne. Även Walter Benjamins syn på konstverket i reproduktionsåldern

³ R. Barthes, *Bildens Retorik*, Faeton, Stockholm, 2019, s. 29

diskuteras kort eftersom jag anser att man med AI:ns framfart måste försöka förändra hur man ser på reproducerade bilder och hur deras användningsområden kan förändras. Benjamin menar att konstverk alltid har varit möjligt att produceras, men att det är den tekniska reproduktionen av ett konstverk som förmedlar något nytt och inte själva reproduktionen i sig.

För att närma mig AI-tekniken har jag själv provat att mata in Linnés beskrivning, som presenteras senare i uppsatsen, av Lindholmens badhus i ett AI-program med hjälp av beskrivningar. Det är först när man själv försöker lära sig formulera dessa beskrivningar, även kallade prompter, och lära sig programmen som man inser att det är svårare än man kan tro att få fram ett tillfredsställande resultat. Programmet som bilden är gjord i går under namnet *Midjourney* och ligger bakom en betalvägg. Därmed var jag tvungen att lära mig använda ett annat program som var gratis med en daglig valuta som fylls på var dag, som ger en person möjligheten att producera fram AI-bilder, vid namn *Leonardo*.⁴ Att testa mig fram har varit en viktig utgångspunkt i att ta mig an uppsatsen eftersom det har givit mig en idé om hur verktyget fungerar. Det är tydligt efter att man matat in dessa prompter att man får skriva in och ändra dem tills dess att man blir nöjd med resultatet. Bilder skapta i AI-programmet Leonardo av mig finns under *Appendix*.

Tidigare forskning

AI som redskap och teknik är så pass nytt inom det konstnärliga fältet att man inte från ett konsthistoriskt perspektiv skrivit mycket om hur artificiell intelligens förhåller sig till utvecklingen. Speciellt när vi håller oss inom Sveriges nationella gränser. Mycket av det som har skrivits om AI har publicerats inom de senaste fem till tio åren. De senaste tillskotten har varit i relation till bland annat konnässörskap, estetiskt omdöme i relation till AI och hur man ska förhålla sig till utvecklingen i praktiken. Eftersom det görs stora framsteg inom AI hela tiden är det svårt att täcka hela fältet och vissa verk som diskuterar AI upplevs gamla även om de skrevs för endast fem år sedan. Antologin *The Networked Image in Post-Digital Culture* (2023) av Andrew Dewdney och Katrina Sluis undersöker hur den digitala bilden etablerar nya sociala metoder för användaren och presenterar nya utmaningar för kulturutövare, där AI bland annat diskuteras.⁵ Fyra år tidigare, år 2019, publicerades boken *The Creativity Code: Art and Innovation in the age of AI* där Marcus du

⁴ I denna uppsats har det inte varit av intresse med att jämföra de båda programmens möjligheter åt att producera fram AI-bilder rent tekniskt. Det är också viktigt att ha i åtanke att program högst troligt behandlar prompter eller beskrivningar olika åt men eftersom utvecklingen går så snabbt är det inte säkert att resultatet hade sett annorlunda ut.

⁵ A. Dewdney, K. Sluis, *The Networked Image in Post-Digital Culture*, Routledge, New York, 2023

Sautoy utforskar hur framtiden för det kreativa arbetet kommer se ut i relation till maskininlärning. Sautoy ifrågasätter ifall programmerade maskiner kan överträffa människor när det kommer till kreativitet. Han använder sig av exempel på AI-program som har möjligheten att producera både konst och musik och drar paralleller till matematiken.⁶ Marcus du Sautoys bok har varit till stor hjälp i att förstå AI:ns utveckling och revolution när det kommer till relationen mellan bilder och maskiner.

Med utgångspunkt från tiden då denna uppsats skrivs har jag inte kunnat se att det har publicerats uppsatser eller tidigare forskning med utgångspunkt i semiotiken med avseende att avkoda en bild genererad genom artificiell intelligens. När det gäller forskningsöversikt eller studier kring området där badhuset är beläget finns det två uppsatser som gjorts, båda dessa vid Institutionen för Kulturvård vid Göteborgs Universitet. 1993 skrevs projektarbetet *Betjäntflygeln på Lindholmen*, där fokus låg på att undersöka betjäntflygeln på Lindholmens gård och ge förståelse för Lindholmen i ett större byggnadshistoriskt perspektiv som omnämns och citeras i Per Lindströms bok *Lindholmens Betjäntflygel: Nu som då för alltid*.⁷ År 2014 skrevs en kandidatuppsats vid namn *En Kulturhistorisk undersökning av Minneslunden på Stola Herrgård – Förslag till Underhållsplan*. Uppsatsens syfte var att ta fram en underhållsplan för den engelska parken vid Stola Herrgård som bygger på kulturhistoriska och biologiska värden som finns på platsen idag.⁸ Familjen Ekeblad som ägde Lindholmens slott under tiden då Linné besökte badhuset hade sitt huvudsäte på Stola Herrgård, 3 kilometer från Lindholmen, vilket är varför denna uppsats är värd att nämnas.

Material & avgränsningar

Uppsatsens huvudsakliga undersökningsmaterial utgörs av en AI-genererad bild skapad av Karin Hamberg-Sten, en idébild av Lindholmens slott publicerad i Erik Dahlbergs *Suecia Antiqua et Hodierna*, en gravyr med franskt ursprung från 1600-talet och ett textutdrag från *Carl von Linnés Västgötaresa 1746*. Jag har valt att göra en avgränsning i att jag begränsat mig till AI-bilden och till verk som beskrivit platsen eller illustrerat den, istället för att annars diskutera bilden i relation till platsen. Något som jag tidigare har övervägt men som snarare kan bli ett underlag för framtida

⁶ M. du Sautoy, *De skapande maskinerna: Hur AI lär sig koda mänsklig kreativitet*, Natur & Kultur, Stockholm, 2020

⁷ P. Lindström, *Lindholmens betjäntflygel: Nu som då för alltid*, Bild & Media, Lund, 2020, s. 273

⁸ T. Berglund, 'En kulturhistorisk undersökning av minneslunden på Stola Herrgård – förslag till en underhållsplan', kandidatexamen, Institutionen för Kulturvård vid Göteborgs Universitet, Göteborg, 2014, <<http://hdl.handle.net/2077/36763>>, hämtad 12 december 2023

studier. Bilden i relation till platsen kommer endast att diskuteras för att ge möjlighet för diskussionen hur AI-bilden kan användas för att förstå platsen, vilket görs i relation till den text som Linné ger oss i sin bok.

Definitioner

När AI diskuteras i relation till konsten används ofta begreppet 'bild' som enligt den svenska ordboken betyder något som återger en del av verkligheten, antingen genom att fungera som en målning, ett fotografi eller som en teckning.⁹ På engelska används främst två begrepp för att beskriva AI-genererad konst; image och picture. Promptografi (eng: promptography) används ibland som benämning på bilder som skapats genom AI-program men som ser ut som fotografier. Fotografier skapas av att ljus reagerar med en känslig yta medan promptografier skapas av att man matat in prompter i ett neuralt nätverk.¹⁰ I denna uppsats kommer jag i synnerhet använda mig av begreppet *bild* och *promptografi* när jag diskuterar AI-verket av badhuset.

Disposition

Analysen inleds med en presentation av vad artificiell intelligens innebär och hur AI-genererade bilder konstrueras. Därefter presenteras hur platsen och byggnaden har förstått i litterära texter; hur badhuset har beskrivits och vad det är för rum som AI-bilden föreställer utifrån Linnés beskrivning. I del två följer jag upp genom att göra en semiotisk analys utifrån Barthes teori av AI-bilden samt diskutera hur man sett på bildskapande i relation till text och försöka kontextualisera bilden. Även Aleida Assmanns minnesteori med fokus på kulturellt minne diskuteras i ett försök att se hur AI kan användas som reproduktion och för konservering för framtida bruk av rekonstruering. Förhoppningsvis kommer dessa bitar kunna hjälpa mig att hitta ledtrådar och jag hoppas kunna diskutera hur bilden förhåller sig till ett tillvägagångssätt som bygger på inmatning av ord och siffror från början. Vilket gör att verket i sig redan står på en annan grund än ett konstverk som inte är AI-genererad. Slutligen vägs dessa olika faktorer samman och leder till en diskussion och konklusion med fokus på bildens retorik, historiska kontext och i relation till dess reproduktion.

⁹ *Nationalencyklopedin: Bild*, <https://www.ne.se/ordb%C3%B6cker/search?d=ne_sv_ordbok&s=bild>, hämtad 23 december 2023

¹⁰ *Collins Dictionary: Promptography*, <<https://www.collinsdictionary.com/submission/26529/Promptography>>, hämtad 28 november 2023

AI-bilden och badhuset

Bild 1: Lindholmens badhus, Karin Hamberg Sten, Generativ AI, Midjourney, 2023

Bakgrund

Badhuset som tillhör Lindholmens slott ligger i sundet mellan Kålland och Kållandsö, cirka tre kilometer norr om Stola (se bild 6). Det första bygget av borgen, såsom den kännetecknades innan den byggdes till ett slott, skedde under 1516 och man tror att en inhägnad trädgård för första gången anlades under första halvan av 1500-talet.¹¹ År 1579 byggs borgen om till en försvarsborg men 1662 härjas slottet av en brand. På plats bygger man istället upp ett nytt barockslott och 1676 publiceras en gravyr av slottet med tillhörande slottspark av Erik Dahlberg i boken *Suecia Antiqua et Hodierna* (se bild 8).¹² Lindholmen står övergivet när Linné besöker platsen eftersom ägarna bodde på Stola Herrgård, 3 kilometer från Lindholmen. 1792 brinner slottet ner för en andra gång och byggs aldrig upp igen. Långt senare, 1917, köps Lindholmen upp av två privatpersoner, Haldan Nilson-Dag och Linus Westberg. Under 1920-talet samlas det in pengar tillsammans med Västergötlands Fornminnesförening för att kunna göra en arkeologisk undersökning och

¹¹ P. Lindström, *Lindholmens Betjäntflygel: Nu som då för alltid*, Bild & Media, Lund, 2020, s. 67

¹² E. Dahlberg, '3:58 Lindholmens Slott' i *Suecia Antiqua et Hodierna*, Mimer Bokförlag, Göteborg, 2014

restaurering av ruinen.¹³ När Sten Karling, svensk konsthistoriker, besöker platsen i samband med att en artikel ska skrivas om restaureringsarbetet och utgrävningarna 1931 som nu har realiserats, beskriver han det Lindholmen han ser:

När man i våra dagar gör ett besök vid Lindholmen, kan man knappast tro, att något här någonsin realiserats i stil med Svecia. Det är först vid närmare granskning man finner spår av bebyggelse och planering. Sanka marker och skogiga stränder kranas här en vik av Vänern i en enslig men fager trakt på Kålland.¹⁴

På 1930-talet fanns det fortfarande markerade spår av stenväggar kvar av slottet. I samband med utgrävningarna fyller man upp med jord och skapar därmed en kulle på 1-2 meter för att på så sätt bevara mycket av väggarna för framtiden. Det är snart hundra år sedan utgrävningen gjordes. Då låg fokus främst på slottet med tillhörande två flyglar annat än badhuset som ligger på stranden mitt emot med en jordbro som skiljer land från ö åt. När man tittar igenom dokumentet av fyndmaterial som hittades 1931 är det heller inget som antyder att man letat eller hittat något på platsen där badhuset ska ha legat. På 1960- och 80-talen fanns det fortfarande vissa lämningar kvar av badhuset. Man kunde även hitta kakelplattor på platsen, som numera finns i privat ägo (se bild 2-5). Lindholmens slottspark storlek är cirka 380 x 300 meter stor och i sydöst ska det ha legat en husgrund 20 x 7 meter, en husgrund vi känner till som badhuset. Enligt Västergötlands Fornminnesförening skulle murarna, som då existerade när beskrivningen gjordes, vara 1,5-2 meter breda och 0,5 meter höga men än dock kraftigt utrasade.¹⁵ Stenmaterialet som använts i murarna är av gråsten, sandsten och tegel.

¹³ P. Lindström, *Lindholmens Betjäntflygel: Nu som då för alltid*, Bild & Media, Lund, 2020, s. 70

¹⁴ S. Karling, 'En Herremansboning på 1600-talet' i *Julskeppet: Göteborgsjournalisternas jultidning*, Svenska journalistföreningens Göteborgskrets, Göteborg, 1931, s. 16

¹⁵ 'L1961:173', *Fornminnesföreningen*, 1983, < <https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/538d10eb-8db9-429f-82ca-030fd46a6bd9> >, hämtad 27 november 2023

Bild 2: Detaljbild av kakelplatta I, Lindholmens badhus, Källandsö, 1600-tal, Holland, 13x13 cm

Bild 3: Detaljbild av kakelplatta II, Lindholmens badhus, Källandsö, 1600-tal, Holland, 13x13 cm

Bild 4: Närbild av kakelplattornas material, Lindholmens badhus, Kållandsö, 1600-tal, Holland, 13x13 cm

Bild 5: Kakelplatta I och II sida vid sida, Lindholmens badhus, Kållandsö, 1600-tal, Holland, 13x13 cm

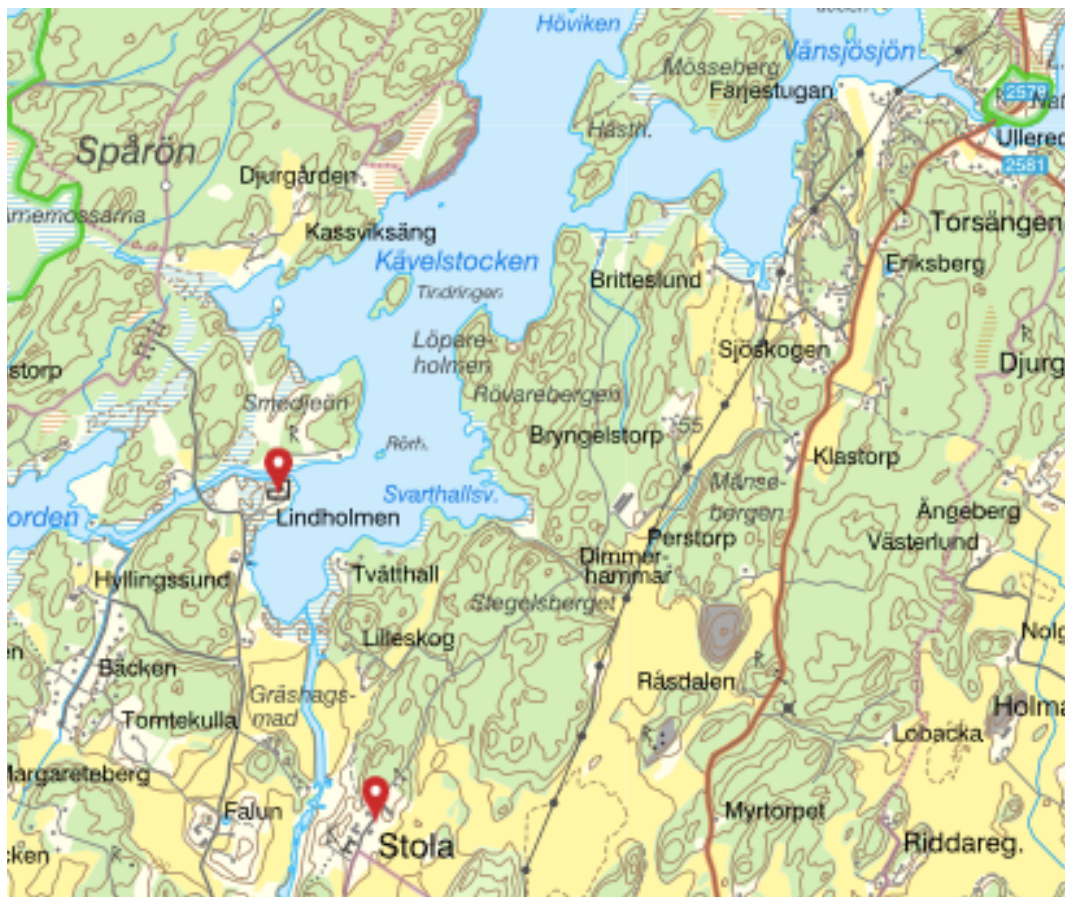

Bild 6: Karta över Lindholmens slott och Stola herrgård, Lantmäteriet, skala 1:50 000

Vad är AI-genererade bilder och hur skapas de?

Termen *artificiell intelligens* myntades redan 1955 och har fått en utvecklande innebörd allt sedan framstegen snabbt gått framåt; där man gått från AI i relation till neurala nätverk till generativ AI på relativt kort tid. Neurala nätverk innebär att man lär en dator se mönster vilket har och är användbart då datorn kan ta sig an en stor mängd data och sedan leta efter mönster i den data som presenteras. Generativ AI handlar snarare om att ett AI-program lärt sig information genom maskininlärning och har möjlighet att skapa nytt innehåll på beställning, vilket vi ser i bland annat AI-program som genererar fram bilder eller genom ChatGPT. Marvin Minsky, amerikansk forskare kring artificiell intelligens har definierat AI som 'the science of making machines do things that would require intelligence if done by men'¹⁶. En annan definition eller sätt att beskriva AI görs av Keith Frankish och William M. Ramsey i boken *The Cambridge Handbook of Artificial Intelligence*;

A cross-disciplinary approach to understanding, modeling and replicating intelligence and cognitive processes by invoking various computational, mathematical, logical, mechanical and even biological principles and devices.¹⁷

Citatet ovan beskriver hur AI kan användas för att förstå och simulera intelligens genom att använda en kombination av olika principer och verktyg. AI-program hämtar mycket information från stora mängder insamlad och lagrad data som återfinns online. Enligt Marcus du Sautoy, brittisk matematiker vid University of Oxford, är det data som har dragit igång den nya AI-revolutionen. Han understryker att det är under de senaste fem åren som 90% av världens samlade data skapats och att under två dagar producerar människan nu samma mängd data som det har tagit från att vår civilisation byggdes fram till och med år 2003, att generera fram.¹⁸ För att skapa en AI-genererad bild fyller man i prompter, det vill säga beskrivningar, i ett program för att instruera vad det är för bild man vill ha. För att få det bästa resultatet är det viktigt att ha en tydlig bild av vad det är för resultat man vill uppnå när bilden är klar. Enligt Sautoy är det språk som gör att en dator kan förvandla en kod till konst.¹⁹

¹⁶ M. A. Dennis, *Encyclopedia Britannica: Marwin Minsky*, <<https://www.britannica.com/biography/Marvin-Lee-Minsky>>, hämtad 20 december 2023

¹⁷ K. Frankish, *The Cambridge Handbook of Artificial Intelligence*, Cambridge University Press, Cambridge, 2014, s. 1

¹⁸ M. du Sautoy, *De skapande maskinerna: Hur AI lär sig koda mänsklig kreativitet*, Natur & Kultur, Stockholm, 2020, s. 71-72

¹⁹ *ibid.*, s. 112

Sommaren 2022 lanserades AI-programmet *Midjourney*, vilket är det AI-program bilden av badhuset är gjord i. För att få återkomst till *Midjourney* krävs att man har ett konto på den digitala tjänsten *Discord* eftersom det är via den man har möjlighet att mata in den information man vill ge programmet vid skapande av bilder. Som tidigare nämnt har jag själv provat att generera fram bilder i ett AI-program för att på ett tydligare sätt förstå principen av AI som ett verktyg och av utvecklingen som gjorts. Enligt Tomas Seo, som skrivit mycket om generativ AI, är det till följd av att generativ AI fick ett folkligt genombrott under 2023 med *ChatGPT* och *Midjourney* som AI blivit mer populariserat.²⁰ Det är också en av anledningarna till att många valt att använda AI-teknologin eftersom den har blivit mer tillgänglig för 'vanliga' personer och det numera är en större del av vår vardag via sociala medier och appar till telefoner.

Konstnären bakom AI-bilden denna uppsats kretsar kring, Karin Hamberg Sten presenterade i podcasten *En AI till Kaffet* en modell hon använder sig av när hon genererar fram bilder i *Midjourney*: 'A what of how that is at where in when with what and how'.²¹ Enligt henne själv är det nödvändigt att ha i åtanke vid skapande av AI-genererade bilder vad det är för typ av bild man vill skapa. Citatet ovan hänvisar till att man ska börja fundera på hur bilden ska se ut; i vilket medium (t.ex. fotografi eller målning), vad bilden ska föreställa, på vilken plats och i vilken tid. AI-bilder skapas genom en algoritmisk process. För att få fram en AI-bild som påminner om ett fotografi fyller man i 'fotografi' som en av de prompter man vill att programmet ska förstå. Ett fotografi som genererats fram i AI-program såsom t.ex. *Midjourney* eller *Leonardo* är skapade av en samling bilder lagrade genom programmet, som i sin tur är uppbyggt av andra bilder som är skapade genom en mängd fotoner. De prompter man matar in i programmen är ofta subtila och komplicerade. Man har möjlighet att mata in i vilken stil man vill att programmet ska ha som utgångspunkt vid genereringen av en bild, i vilken kvalité man vill att slutresultatet ska ha och mediet det ska efterlikna. AI-konst förlitar sig på metabeskrivningar, lagrade bilder och prompter för att kunna skapas vilket gör att den skiljer sig från andra konstformer.

²⁰ 'Julspecial 2023 - Årets trender och framtidens AI', *En AI till Kaffet* [podcast], intervju med Marcus Weiland och Tomas Seo, Spotify, 20 dec. 2023, < <https://open.spotify.com/episode/4KeSfD3W4tftiiWphra7dF?si=3ebad8a5a4de4c49> >, hämtad 20 december 2023

²¹ 'Midjourney och AI i konstens värld', *En AI till Kaffet* [podcast], intervju med Marcus Weiland och Karin Hamberg Sten, Spotify, 25 okt. 2023, < <https://open.spotify.com/episode/lrOl6xaPu69MWzIIZPkfeK?si=21a1b0e60e084dc5> >, hämtad 24 november 2023

Hur badhuset har förstått i litterära texter

I ett försök att läsa ut vad det är för rum som målas upp i den AI-genererade bilden som är studieobjektet i denna uppsats samt för att vi ska kunna skapa oss en bild av badhuset behöver vi först titta på hur badstugan är beskriven i litterära texter. Den huvudsakliga texten återfinns i *Carl von Linnés Västgötaresa 1746* där han utförligt beskriver hur de olika rummen ska ha sett ut och hur de ska ha varit utsmyckade:

Badstugan, som var anlagd i Lindholmens trädgård, var ett mästerstycke och det präktigaste jag sett i hela Västergötland, ja, vars like till badstuga man fåfängt läser söka i Sverige. Denna var gjord ad imitationem *Balneorum veterum Romanorum* och fördelt i trenne rum, nämligen i *Frigidarium*, *Caldarium* och *Tepidarium*. *Frigidarium* var en sal med ljusa fönster och lateralpelare, vilka pelare tillika med själva väggarna vore inkrusterade med grus och skimrande Mica av åtskilliga kulörer till anseende av målningar, som föreställde palatser och prospekter; taket var innantill gjort som ett valv och även inkrusterat likasom väggarna. Golvet var lagt med vit och svart marmorsten. Detta rum var det kallaste. *Caldarium* eller själva badet och hetaste rummet, var en kammare innanför *Frigidarium*, mycket hög och åttkantig. Fönstren lyste endast fram överst på sidorna under själva valvet. De 8 sidorna av rummet bestodo vardera liksom av en garderob, av vilken vardera var med dubbla säten, det ena över det andra. Vid dessa säten voro små luckor på sidorna, som kunde öppnas att släppa fram värman. Med varannor av dessa 8 sidor voro inkrusterade av glänsande stenar: glans, kis, kvarts, musslor, snäckor liksom grottor, i vilka nederst avlånga kopparkärl sattes att emottaga varmare och kallare vatten. Taket var byggt som ett valv, överallt täckt med kristaller samt långa och genomskinande stenar, som liknade istappar och stalaktiter. Golvet, som var lagt med svart och vit marmor, hade mitt uti sig en åttkantig avsättning, som gick neder, denna var omgiven med 8 pelare och ett låg *espaille*, inom vilket de nakna begötos och avsköljdes med vatten, som på detta låga marmorgolv samlades till centrum och försvann under fötterna; men de låga pelarna, som instängde detta sköljerum, slutades med runda huvuden eller knappar, vilka avtagna inblåste den värman i rummet, av vilken det uppvärmdes. *Tepidarium* var en kammare inom *Frigidarium* och jämte *Caldarium*, som emottog de varma gäster utur *Caldario*, att här bättre torkas och att kläda på sig kläderna. Denna kammare, som var klädd med turkiska gyllene skogstapeter, hade allenast ett enda åttkantigt fönster på ena sidan, vilket insläppte dagen; på den mitt emot stående sidan var en åttkantig spegel av lika skapnad och storlek, som representerade i detta skumma rum allt, vad som skedde utanföre. I nedra våningen var ett valv med en reverbereugn, som utanför huset eldades men sedermera tillsluten insläppte all sin värma i rummet, varifrån värmen genom rör insläpptes efter behag till det ovanpå byggda *Caldarium*, och genom det undre rummet nedköp kanaler, som avförde vattnet, som uti *Caldario* var utgjutet.²²

Utifrån denna beskrivning kan vi utesluta att det inte rör sig om att rummet *Tepidarium* skulle vara det rum som har AI-genererats, då väggarna i rummet som syns i promptografiet är dekorerade med kakelplattor snarare än ”turkiska gyllene skogstapeter” samt saknar den spegel Linné beskriver. Det är snarare troligt att det är *Frigidarium* som har avmålats eftersom rummet beskrivs vara en sal med ljusa fönster och lateralpelare, ett golv av vit och svart marmorsten, dekorerade pelare och taket format som ett valv. Rummet är fyrkantigt och inte åttkantigt och vi kan inte heller se en nedgång i

²² C. von Linné, *Carl Von Linnés Västgötaresa 1746*, Natur & Kultur, Stockholm, 1961, s. 61-62

golvet såsom det har beskrivits att det ska ha sett ut i *Caldarium*. Kersti Holmqvist, svensk konsthistoriker, beskriver badrummets utveckling i *Fataburen* (1970), en kulturhistorisk årsbok som utges av Nordiska Museet i Stockholm. I kapitlet citerar hon Linnés beskrivning av Lindholmens badhus och tar upp detta som ett exempel på hur badrum och badhus kunde se ut under sent 1600-tal och 1700-tal. Holmqvist redogör för hur man kan likna Linnés beskrivning av Lindholmens badhus vid det badrum som återfinns i en av flyglarna på Ericssbergs slott i Sörmland, troligtvis uppförd 1670.²³ Beskrivningen av badrummets utseende i kapitlet motsvarar Linnés återgivning av *Caldarium* med hjälp av både fotografier och ritningar. Av fotografiet nedan (bild 7), av Ericssbergs *Caldarium*, att döma är det därmed också med stor sannolikhet inte heller *Caldarium* som är

Bild 7: Ericssbergs slott, interiör av badrum, fotografi, Foto: Erik Liljeroth, Nordiska museet

²³ *Fataburen*, Nordiska Museets och Skansens årsbok 1970, Tryckeribolaget Ivar Hæggström, 1970, s. 88

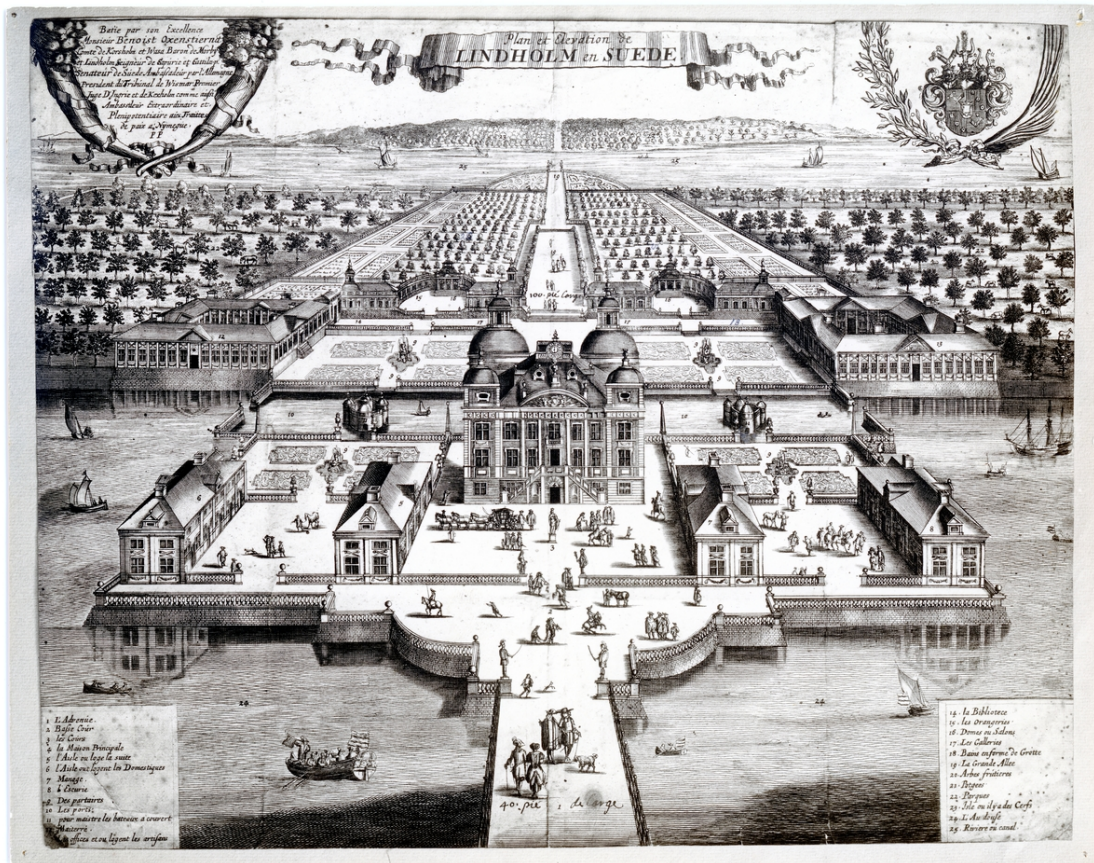

Bild 8: Lindholmens slott med tillhörande slottspark, Erik Dahlberg, gravyr, 1676, *Suecia Antiqua et Hodierna*, 2014

Bild 9: Lindholmens slott med tillhörande slottspark, fransk gravyr, omkring år 1680, *Julskeppet: Göteborgsjournalisternas jultidning*, 1931

det oaktat gl
f. ö. aldrig s
den näst zen
Vi ha tala
tid efter ett
detta förmål
stierna (död
som åskådlig
uppgiften, e
äldre Lind
hundratalet
tid flyra sp
ligen snart
gen efter d
De utgr
sommars, h
klarlagt be
finna, att o
rådet Beng
att ingå m
rundtor
kom att s
denhetens
och mot
det yttre
var sam
rustikked
sener, s
ljusa mo
putsen.
sannolikt
Jean De
som fått
att ut
ningarna
Beng
na vänt
han ka
in i sitt
redan
han b
men
Gabrie
Denne

DET LINDHOLMEN SOM PLANLADES.
FRANSKT KOPPARSTICK OMKRING 1680.

När man i våra dagar gör ett besök vid Lindholmen, kan man knappast tro, att något här någonsin realiserats i stil med Svecia. Det är först vid närmare granskning man finner spår av bebyggelse och planering. Sanka marker och skogiga

av
Sten Karling

återgivet i Hamberg Stens AI-genererade bild utan *Frigidarium*, det kallaste rummet.

I Västergötlands fornminnesförenings tidskrift 1989-1990 har Barbro Westrin omfattat beskrivit Lindholmens slotts historia med fokus på slottets arkitektoniska utveckling, kända viktiga personer med koppling till Lindholmen samt slottsträdgård och slottsholm, där även badstugan beskrivits. Hon beskriver byggnadens storlek, vilket inte nämns i Linnés beskrivning, samt nämner att badstugan ska kunna efterlikna de badstugor som uppförts tillhörande Ericssbergs samt Rosersbergs slott:

Byggnaden, ca 20x8 m av grundens rasmassor att döma, var en syntes av Christoffer Gyllenstiernas oktagonala badstuga på Ericssberg (Tessin d.ä.) och byggherrens - Bengt Oxenstierna - egna grottor på Rosersberg (Tessin d.y.), alla tre uppförda inom en ganska snäv tidsrymd.²⁴

Även Sten Karling har beskrivit badhuset kortfattat i relation till Lindholmens slott och trädgård:

Norrut, på andra sidan sundet, utbredd sig en ståtlig trädgård, anlagd av tidens förnämste specialist, Johan Hårleman, och som ett pärlband här framför låg en rad paviljonger. Mer färdiga till det yttre än till det inre voro de visserligen, men man såg i alla fall stommen till en liten kupolkyrka och som vis-å-vis härtill ett praktfullt badhus efter romerskt manér. Med andra ord, här existerade en anläggning, som bra mycket liknade den, som vi ser i Svecia.²⁵

Enligt Karling ska gravyren som syns i Erik Dahlbergs bok *Suecia Antiqua et Hodierna* tillkommit efter att en gravyr gjorts i Frankrike omkring 1630 (se bild 8 och 9), varvid den gravyr som visas på bild 9 är en senare reproduktion. När Lindholmens slott byggdes upp efter branden år 1662 är det Bengt Gabrielsson Oxenstierna som tar fram planer för en ny storartad slottsanläggning med tillhörande trädgård med paviljonger och uthuslängor.²⁶ Redan på 1660-talet började han realisera projektet vars planer var inspirerade av franskt mönster. Karling hävdar att det var Gabrielsson Oxenstierna som drog upp riktlinjerna för det badhus denna uppsats avser.²⁷ Enligt Sven Hedin, i sin bok *Resare-Bengt; en levnadsteckning* var Gabrielsson Oxenstierna ute i världen och reste i bland annat Asien, Europa och Persien, vilket resulterade i att han hämtade en hel del inspiration

²⁴ B. Westrin, 'Lindholmen - gården, borgen, slottet' i *Västergötlands Fornminnesförenings tidskrift 1989-1990*, Strokirks Tryckeri, Skaraborg, 1990, s. 175

²⁵ S. Karling, 'En Herremansboning på 1600-talet' i *Julskeppet: Göteborgsjournalisternas jultidning* Göteborg, Svenska journalistföreningens Göteborgskrets, 1931, s. 16

²⁶ P. Lindström, 'Lindholmens slottsmur tala' i *Lindholmens Betjäntflygel: Nu som då för alltid*, Bild & Media, Lund, 2020, s. 138

²⁷ *ibid.*, s. 138

från olika länder.²⁸ Enligt traditionen ska det ha varit Resare-Bengt som inspirerade sin släkting på Lindholmen att anlägga en badstuga i den planerade parken i den forna 'trädgården' på Smiön²⁹. Inspirationskällan för svensk bad- och kurortskultur hämtades framförallt från Tyskland och England. Spaanläggningar och badhus låg ofta i anslutning till stora gröna parker, vilket det gör även i Lindholmens fall där badhuset är en del av slottsparken.

²⁸ S. Hedin, *Resare-Bengt: en levnadsteckning*, Albert Bonniers Förlag, Stockholm, 1921

²⁹ Smiön och Smedjeön är samma ö, det vill säga där slottsparken och badhuset är beläget på. På kartor används namnet Smedjeön (se bild 6) medan man i andra sammanhang istället använder namnet Smiön.

Diskussion

Bild 10: Lindholmens badhus, Karin Hamberg Sten, Generativ AI, Midjourney, 2023

Semiotisk analys

Ambitionen med användningen av Barthes semiotik och teoribegrepp har varit att sätta objektet, promptografiet, i relation till företeelser i tid och rum. Då Barthes i sin bok *Bildens Retorik* diskuterar tre typer av meddelanden har jag valt att lägga större fokus på begreppen *denotation* och *konnotation* eftersom *det språkliga meddelandet* är svårtolkat i detta objekt. Promptografiet har inga språkliga tecken då det inte finns någon text i bilden och bilden saknar också en titel. Därmed kommer jag fokusera på *den denoterade bilden* och *den konnoterade bilden* när jag nu försöker avkoda promptografiet. Då det inte finns några direkta språkliga tecken i bilden återstår istället den rena bilden. För att enklast kunna göra en semiotisk analys av bilden behöver vi först beskriva verket. I sina grundläggande tecken visar bilden ett rum med stora öppna fönster med svartvitt marmorgolv. Väggarna i rummet är dekorerade med blåvita kakelplattor och centrerat i bilden står ett vitt handfat under ett fönster, mindre i storlek än de på vardera sida om handfatet. Längs med det högra hörnet i bilden står ett badkar som verkar vara integrerat med en pelare dekorerad med vita kakelplattor och gulddetaljer. På motsatt sida till vänster i bilden är ytterligare en pelare placerad,

dekorerad likt den första till höger med kakelplattor och guld. Bakom pelaren anas ett badkar eller ett handfat. Mellan det centrerade handfatet och pelaren finns ett stort valvformat fönster med ett likadant mitt emot sig på den högra sidan. Det är genom fönstret till höger i bilden som vi får ett ljusinsläpp och ljuset reflekteras i golvet och i det vita handfatet. Taket är valvformat och listerna är dekorerade med guld. Bilden är dynamisk och präglas av starka kontraster. De färger som dominerar är blått, svart, vitt och guld. Det finns något statiskt i bilden eftersom det saknas en rörlighet, antingen genom mänsklig kontakt med rummets olika ytor eller i form av något mer organiskt i bilden, eftersom den upplevs systematiskt ordnad. Bildens denotativa meddelande har i det avseendet förmedlats i beskrivningen av det som visas; rummet, väggarnas dekorationer, färger, ljus, kontraster, handfatets placering samt badkarets.

Enligt John Fiske skulle man, när det kommer till semiotikens applicerbarhet på fotografier, kunna definiera skillnaden mellan denotation och konnotation som att denotationen är det som fotograferas medan konnotation är hur det blir fotograferat.³⁰ En uppenbar fråga i relation till den här bilden är ifall definitionen även kan stämma överens på bilder som inte är fotograferade? Kan man använda Fiskes definition och Barthes begrepp konnotation för att beskriva promptografiets bildkomposition? Om vi utgår från att promptografiet tekniskt är ett riktigt fotografi, vad för typ av läsning kan vi göra i bilden och hur kan vår förståelse för att det är en faktisk AI-bild påverka vår uppfattning? Det första meddelandet vi kan uppfatta av att bilden föreställer ett rum, implicerar i sin tur två euroforiska värden³¹ i bilden, att rummet är väl utsmyckat och att det tillhör en rik person som har råd att kosta på sig ett väl inrett privat badhus. Dess signifikant är det svartvita marmorgolvet, de blåvita kakelplattorna, de stora öppna fönstren, den stora öppna ytan och de gulddekorerade väggarna och taket. Ett andra tecken är dess signifikant att man hämtat inspiration från andra länder, att trots att badhuset är beläget i Sverige, förmedlar det en känsla som påminner om något exotiskt, något o-svenskt. Bilden kan ge associationer till något skapat i väst, men som inte nödvändigtvis innefattar Sverige, i relation till badet i själva fenomenet, i strukturen men även i materialen. Även i själva ordvalet eftersom rummet utifrån Linnés text uppfattas och tolkas som *Frigidarium* vilket har möjlighet att ge associationer till romersk badkultur. Termen *Frigidarium* är hämtad från de romerska badanläggningarna, liksom termerna *Caldarium* och *Tepidarium*. Linné

³⁰ J. Fiske, *Introduction to Communication Studies: Studies in Culture and Communication*, Routledge, London, 1990, s. 86

³¹ Euroforiska värden handlar om vad bilden implicerar och hur dessa värden bygger upp vad för avsikt vi tolkar ett eller flera tecken som. Ett tecken kan därmed innefatta bestämda värden och föreställningar och kan på så sätt sägas ha förutbestämda konnotationer kopplade till ett specifikt meddelande.

har i sin text använt sig av dessa termer när han beskrivit badhusets interiör. Samtidigt finns det något europeiskt i kakelplattorna, och de valsformade fönstrena för tankarna till gotisk arkitektur. Bilden förmedlar en uppfattning om att rummet är dubbelt så långt som det är brett, samtidigt som det ändå upplevs någorlunda kvadratisk. Det blir en anspelning på en dubbelhet av att bilden har en del svenska konnotationer samtidigt som det finns något ytterligare västerländskt i bilden. Trots att kakelplattorna i bilden inte framstår som illustrativa – vilket de gör i Linnés text där han beskriver att pelarna och väggarna 'vore inkrusterade med grus och skimrande Mica av åtskilliga kulörer till anseende av målningar, som föreställde palatser och prospekter' – så finns det ändå illustrativa element i plattorna. Eftersom en hel del kakelplattor finns bevarade i privata samlingar har vi här även en möjlighet att jämföra de två kakelplattorna som är fotograferade för denna uppsats, med de kakelplattor som finns med i bilden. Bilden i sin tur antyder att kakelplattorna är väldigt enkelt dekorerade, vilket gör att de skiljer sig åt från hur de verkliga kakelplattorna ser ut. Väggarna och pelarna i bilden är snarare dekorerade med blommor eller prickar än med små målningar, däribland den väderkvarn som syns på kakelplatta II (bild 3). Det är mycket möjligt att kakelplattorna importerades till Sverige från Delft i Nederländerna under 1600-talet, eftersom det var där den största produktionen av kakel och porslin tillverkades under perioden då badhuset troligtvis uppfördes. Promptografiet avbildar bara ett enda rum men dess objekt i bilden konnoterar något avläggset och främmande i tid och rum.

Vad är det då i bilden som kan konnotera till något svenskt? Kanske har det att göra med ljuset som ger en konnotation till det nordiska ljuset? Något i bilden för tankarna till nordiskt sekelskifte trots att många av de konstnärer verksamma under sent 1800-, tidigt 1900-tal som kännetecknar perioden sällan målade ren arkitektur utan fokus låg på naturen och friluftsmåleriet. Ljuset i bilden ger en känsla av ett varmt ljus mot den annars kalla blåa interiören och kanske är det möjligt att kunna dra paralleller till det blåa nordiska ljuset som syns i måleriet från sekelskiftet 1900. Att man ser ett mindre badkar till höger i bilden har nog inte att göra med något svenskt i sig, i relation till det faktum att man har ett eller flera mindre badkar istället för ett stort. Liknande utformningar av badkar eller bassänger hittas i bland annat tyska slotts badhus. Romerska badhus förknippas ofta med stora badkar eller bassänger där flera personer badar samtidigt. En bidragande faktor till att man istället började separera badhusets olika bassänger och besökare var troligtvis till följd av att man ville minska risken av smitta och sjukdom att spridas genom att flera personer inte skulle bada i samma vatten. Separata badkar är trots allt något vi ser även i *Caldarium* på Ericssberg (se bild 7) samt något Linné beskriver även ska ha förekommit i Lindholmens *Caldarium*. I detta fallet tolkas

denna konnotationen ur ett svenskt perspektiv, med fokus på den västerländska och allra främst, den svenska badhustraditionen och kulturen kring den.

Utifrån Linnés text vad är det vi inte får se och hur bidrar det då till vår förståelse av bilden? För det första visar promptografiet bara upp ett av de tre rummen som ska ha utgjort badhuset (exkluderande *Caldario* som kan ses som en farstu eller en hall i badhuset enligt Linnés text): *Frigidarium*, det kallasta rummet. Vi får inte se en antydning till hur *Frigidarium* är anslutet till de andra rummen. Enligt Linné skulle *Tepidarium*, omklädningsrummet, legat inne i kallbadet men bredvid varmbadet. Det är också tydligt i texten att det fanns en viss ordningsföljd i hur man skulle röra sig inne i badhuset; en ordningsföljd som känns igen i klassiska romerska badhus. Men ingenstans i bilden finns en antydning på en dörr eller en känsla av att man eventuellt skulle stå i *Tepidarium* och titta in i *Frigidarium*.

Ännu en gång kan man fråga sig ifall det är möjligt att använda Fiskes definition och Barthes begrepp konnotation för att beskriva promptografiets bildkomposition? Är det så lätt att byta ut ordet fotografi mot promptografi i det här fallet? Ifall det skulle vara möjligt skulle i sådana fall det konnoterade meddelandet i bilden vara hur något har framställts? Här är det inte en fråga om vilken vinkel fotografiet har tagits ifrån, eller hur man försökt balansera upp ljuset som kommer in från det högra fönstret i bilden. Man har inte stått på platsen och valt att framställa en bild i ögonhöjd. Konstnären bakom bilden har istället fyllt i prompter och genom ord styrt hur bilden framställdes. Är det i så fall prompterna som är det konnoterade meddelandet i bilden? Det är ju trots allt en dator som bestämt hur bilden ska se ut men också vad den ska föreställa. Prompterna är med och skapar både denotationen och konnotationen, där konstnären har större frihet att styra över det konnoterade meddelandet och Linnés text styr det denoterade meddelandet. Man skulle även kunna fråga sig hur promptografi – och generativ AI generellt – förhåller sig till en återskapande teckning. Utifrån Linnés beskrivning av badhuset skulle man kunnat ha anlitat en konstnär som hade kunnat göra teckning eller målning som illustrerar interiören, istället är det en AI-bild som har skapats. När det kommer till att applicera olika analytiska metoder på AI-genererade bilder och om det är möjligt är något vi får lämna till framtiden. I styckena ovan har jag citerat Fiske och Barthes som gett sin åsikt på semiotiken och hur den kan appliceras på fotografier. AI och generativ AI är så pass nytt att det inte skrivits mycket om det än och därför är det svårt att diskutera vad som är möjligt och vad som inte är det. Fördelen med att se ett promptografi som ett fotografi är att vi kan analysera motivet i bilden men det blir också en nackdel eftersom skapandet av ett promptografi respektive ett fotografi skiljer sig åt. De inte kan därmed inte liknas vid varandra när det kommer till produktionen av

bilder. Utifrån bilden kan vi även avläsa information som ansluter sig till de tecken som nämnts ovan: bilden informerar betraktaren att detta är en bild som ska belysa hur badhuset enligt Carl von Linnés beskrivning och hur det kan ha sett ut under sin glansperiod. Många tecken i relation till det konnoterade meddelandet kräver en viss allmänskulturell kunskap för att kunna förstås: privata badkar, kakelplattor, att badhuset är uppdelat i olika rum som tillför olika upplevelser för besökarna, det nordiska ljuset, det svenska och det orientaliserade. När det kommer till det språkliga meddelandet menar Barthes att text kan ge bilden ny information och att meddelandet egentligen bara svarar på frågan *vad är det?*³² Han understryker även att det språkliga meddelandet har möjlighet att vägleda mellan olika betydelseinnehåll men eftersom promptografiet i fråga som analyserats saknar titel och text inuti själva bilden blir det tvetydigt att utgå från det språkliga meddelandet när vi analyserar bilden. Det är i så fall Linnés text som kan ses som det språkliga meddelandet, alternativt prompterna. Prompter som inte finns nedtecknade till sin utformning.

Utifrån Barthes semiotik har vi möjlighet att avkoda bilden och avläsa vad för typ av meddelanden bilden har möjlighet att berätta för oss. Med utgångspunkt för vad vi vet om tiden då Linné besökte badhuset och bildens motiv kan vi skapa en förståelse för hur sanningsenlig eller fantasirik vi upplever bilden vara i förhållande till verkligheten. Av de tecknen och signifikant jag nämnt i denna analys finns det troligtvis många fler läsningar man skulle kunna göra av verket. *Frigidarium* som motiv lämnar en rad tankar och idéer om hur verklighetstrogen bilden är om badhuset hade stått kvar och varit bevarat till idag. Det finns något skandinaviskt och svenskt i bilden som möter det romerska, västerländska med kopplingar till en tidigare epok. Bilden förmedlar ett ideal av renlighet och en kombination av olika stilar, samtidigt som det på ett sätt också väcker vårt intresse för platsen och dess historia.

³² R. Barthes, *Bildens Retorik*, Faeton, Stockholm, 2019, s. 39-41

Bildskapande i relation till text

Hur har man tidigare förstått och sett på bildskapande då och nu? Och vad har bilden haft för betydelse i relation till texten när det kommer till historieskrivande? Definitionen av konst har förändrats och sysselsatt mänskligheten i århundraden. Konst har en möjlighet att länka individen till en grupp och för de som använder sig av AI och datorgenererade bilder i sitt konstskapande handlar det om att man har lärt sig använda ett nytt verktyg. En kamera i sig ses inte som kreativ men kan som ett verktyg användas för att släppa fram en ny typ av kreativitet. Bilder, enligt John Berger, gjordes ursprungligen för att visa upp något som tidigare varit frånvarande. De hade en möjlighet att överleva det avbildade; där '[...] en bild blev en redogörelse för hur X hade sett Y'.³³ Formeln presenteras av Berger främst i relation till bilder och fotografier. Men formeln har ändå en möjlighet att kunna appliceras på en mängd saker och bör även kunna inkludera AI. Det finns både en maskin och åtminstone *en* människa bakom en AI-bild: konstnären som matat in sina idéer och tankar i maskinen men också de personer som skapat maskinen och programmet. Ändå har vi en tendens att prata om att en AI-bild inte skapats av en människa utan av en maskin. Med utgångspunkt i Bergers formel kan man i så fall skriva 'bilden av badhuset blev en redogörelse för hur programmet *Midjourney* (X) har sett badhuset (Y) utifrån Linnés texter'.

Man skulle kunna fråga sig ifall man skulle kunna använda sig av promptografiet av badhuset för att förstå det som ett historiskt material men med en samtida kontext, i relation till generativ AI. Även ur Linnés text om Lindholmens badhus framträder bilder när vi läser hans beskrivning av hur det kan ha sett ut trots att de må vara ofullständiga och fragmentariska. Promptografiet av Hamberg Sten har en möjlighet att belysa den skönhet badhuset beskriver sig ha utstrålat enligt Linné, genom att kombinera ett historiskt material med ett modernt verktyg. Kanske kommer vi inom de närmsta åren se en större användning av AI när det kommer till rekonstruktioner av byggnader som helt saknas eller delvis existerar men som är omnämnda i text? Människor har ofta lättare att ta till sig bilder än text, speciellt om en text existerar på ett enda språk och man saknar den språkkunskapen. Jag skulle härmed vilja lyfta fram Aleida Assmans minnesteori och hur hon menar att man kan arbeta för att en historia eller kultur inte ska glömmas bort. Enligt Assmann diskuterade man flitigt under renässansen hur man bäst skulle lagra minnen; genom text eller genom bilder. För de som argumenterade att text fungerade bättre, hävdade man att bilder lättare skulle kunna komma att förstöras på grund av dess materialitet.³⁴ Idag resonerar hon att texterna som tidigare dominerat vid

³³ J. Berger, *Sätt att se på Konst*, Berlingska tryckeriet, Lund, 1975, s. 18

³⁴ A. Assmann, *Cultural Memory and the Western Civilization*, Cambridge University Press, 2011, s. 206

historieskrivning fått en mindre innebörd än bilder. Från den tid då man föredrog text har bilder numera istället börjat bli alltmer viktigare. Detta är relevant, speciellt när vi pratar om digitala bilder och den enorma digitala lagringen som möjliggör utvecklingen för AI-genererad konst. En fråga som dykt upp i arbetet vid eftersökningar om badhuset blivit representerat på fler ställen, är om det någonsin har existerat en bild på badhusets interiör? Kan det ha varit så att när gravyrerna gjordes, att man resonerade att text var viktigare än bilder? Redan på Linnés tid började badhuset, utifrån vad han själv skriver, förfalla. Inget arbete verkar ha gjorts för att försöka illustrera hur badhusets interiör såg ut under 1700-talet annat än i text, åtminstone inte något som finns bevarat. Francis Bacon, född 1561 i England, menade att skriftliga verk hade en större tyngd än fysiska objekt när det kommer till bevarande av förfluten kunskap:

[...] the originals cannot last, and the copies cannot but lease of the life and truth. But the images of men's wits and knowledge remain in books, exempted from the wrong of time and capable of perceptual renovation. Neither are they fitly to be called images, because they generate still, and cast their seeds in the minds of others, provoking and causing infinite actions and opinions in succeeding ages.³⁵

Bacon hade en stark negativ inställning mot bilder och menade att texter bättre kunde bevaras för framtidens historieläsare. Innan Hamberg Sten illustrerade badhuset med hjälp av *Midjourney* hade man behövt läsa *Carl von Linnés Västgötaresa 1746* för att kunna få en förståelse för hur badhusets interiör hade kunnat se ut. Ingen av de tidigare två gravyrerna som har gjorts, visar badhusets interiör utan bekräftar bara platsen där badhuset sägs ha legat. Men nu, när man kan få se hur ett AI-program och konstnären själv tolkat Linnés text får vi härmed en bild att använda oss av och lägga på minnet; istället för att vi själva ska behöva få tag på en upplaga av boken, hitta uppslaget och läsa vad som står nedtecknat. Med utgångspunkt i den värld vi lever i just nu, där det digitala ligger så nära vårt vardagliga liv, är det troligt att bilden lättare kommer kunna få en större spridning bland de personer som undrat över hur badhuset kan ha sett ut en gång i tiden.

Vad är då AI-bildens syfte i dess rena existens? Kan det vara så att den är konstruerad med bakgrund i att vi inte borde glömma bort badhuset, med tanke på hur mycket mer uppmärksamhet Lindholmens slottsruin och betjäntflygel har fått på senaste tiden. Detta har aktualiserats senast i slutet av 2023 där det framkom att man planerar en ny utgrävning av Lindholmens slottsruin sedan man från Västergötlands Museum fått sin ansökan beviljad om pengar för ett åtgärdsprogram av

³⁵ F. Bacon, *The Advancement of Learning and New Atlantis*, Legare Street Press, London, 1974, s. 70

Kungliga Vitterhetsakademien.³⁶ I förhållande till både slott och betjäntflygel ligger badhuset i skymundan, vilket också visas i de både gravyrerna från 1600-talet. Men kan man med AI-bilden förändra intresset över sevärda platser och byggnader? Användningen av bilden som ett hjälpmedel för att förstå snarare än att se promptografiet som en representativ bild av hur det verkligen såg ut. Ingen kan exakt förstå hur badhuset kan ha tätt sig trots litterära texter som beskrivit interiören, eller storleken på byggnaden. AI-bilden kan mycket väl vara förskönad eftersom den är programmerad och inte ett verkligt fotografi taget genom en kameralins. Här finns rum för att illustrera detta ytterligare om man tar i beaktning mina egna promptografier jag skapade när jag i metodsynpunkt försökte förstå mig på generativ AI, som blev ett intressant undersökningsmaterial för uppsatsen. Men hur förhåller sig fotografien till de AI-bilder som man kan skapa enbart utan att använda sig av en kamera?

Assmann hävdar att bilder bara kan presentera en förminskad kopia eller en reproduktion av originalet. På så sätt skulle bokstäver och ord i en text snarare ha en större chans att för framtiden kunna bevaras eftersom de har möjligheten att återskapa idéer.³⁷ Å andra sidan anser hon att skrivna texter inte är immuna mot effekterna av tid och kulturella förändringar. Att litterära verks överlevnad beror på sociala konstruktioner, kulturella institutioner och föränderliga perspektiv och värderingar. Frågan är om man inte kan dra en liknande slutsats när det kommer till bilders uppkomst och bevarande? Där återstår fortfarande frågan hur den digitala bilden inklusive AI-bilden ska kunna överleva. Är chanserna större att bilderna kommer kunna finnas kvar över tid eftersom mer och mer digitalisering görs och genom att lagringen sker digitalt? Eftersom den är digital från början skulle den inte existera annat än i våra minnen, frånsatt att ingen skrivit ut bilden och har en reproduktion av bilden i fysisk form. Det betyder också att själva originalbilden försvinner och replikan överlever. Men eftersom en reproduktion aldrig kan bli densamma som originalet kommer inte reproduktionen kunna förbli unik. På ett liknande sätt finns det trots allt en risk för att skriftlig text kan försvinna eller förändras när den når eftervärlden eftersom man kan anta att chansen att en text förblir sanningsenlig kan bli utmanad över tid. Speciellt texter som saknar en plats inom kulturinstitutioner när det kommer till uppskattning, står för en större risk att falla in i glömska. Text har möjlighet att leda oss mot både det förflutna och mot vår framtid. Kan man påstå att bilder har samma potential? Med den nya tekniken som hela tiden utvecklas samt nya kommunikationskanaler

³⁶ M. Rask, 'Lidköpings gömda skatt ska återuppväckas – miljonbidrag skjuts till: "Det är fantastiskt"', *Nya Lidköpings-tidningen*, 14 dec 2023, <https://www.nlt.se/2023/12/14/miljonbidrag-ska-lyfta-lindholmens-slottsruin-for-besokare-det-ar-fantastiskt-fac28/?notification=logged_in>, hämtad 20 dec 2023

³⁷ A. Assmann, 'Texts, Traces, Trash: The Changing Media of Cultural Memory', in *Representations, Special Issue: The New Erudition*, University of California Press, no. 56, 1996, s. 125

finns det en chans att det kulturella minnets fält kan komma att börja omdefinieras. Kulturminnet formas trots allt av både utplåning och av förluster.

Roland Barthes ser på fotografier som en egen särart, en essens. Han menar att det som skiljer fotografier från alla andra bildnormer är dess bokstavlighet, vilket han kallar är *ett meddelande utan kod*.³⁸ Det vill säga; fotografiet är helt transparent och visar världen såsom den är. Om AI (främst generativ AI) hade existerat under Barthes tid, hur hade han sett på den då? Eftersom vi vet att AI-bilden är generad i ett AI-program är det så att promptografiet inte kan eller har möjligheten att visa världen såsom den är? Hamberg Stens bild ses ju trots allt ändå mer som en idébild än att den skulle vara sanningsenlig, liksom vi inte ser Erik Dahlbergs gravyr av Lindholmens slott med tillhörande park som något annat än överdriven. Ingen av bilderna stämmer nödvändigtvis överens med hur badhuset verkligen såg ut eftersom vi inte kan veta säkert. Barthes menar att det denotativa meddelandet i ett fotografi inte kräver en kulturell kunskap för att förstås, samtidigt som man skulle kunna påstå att en AI-bild kräver detta eftersom man måste veta om att det är en AI-bild. Annars finns risken att man skulle kunna tolka bilden som ett fotografi förställande en interiör av en byggnad som inte längre existerar. Barthes diskuterar vidare det faktum att fotografiet lurar betraktaren att uppfatta tecknet som bokstavligt och naturligt samt menar att ett fotografi har möjligheten att sammanföra två olika tidsuppfattningar; ett här och nu som existerar samtidigt som ett där och då.³⁹ På så sätt skulle det ha funnits ett då, som berör tiden då bilden skapades i *Midjourney* av konstnären och ett nu när man betraktar bilden på sin skärm. Trots det skulle man kunna argumentera för att det eventuellt också skulle kunna finnas ett ”då” som även berör platsen, eller snarare Linnés beskrivning av interiören, eftersom det är med hans ord och beskrivningar som bilden har skapats ifrån. Men det blir inte lika tydligt som om byggnaden hade stått kvar idag och bevarats samt att någon faktiskt besökt badhuset och fotograferat interiören. Assmann sammanfattar Barthes tankar på fotografiet som något som kan hämma två tidsuppfattningar som om att fotografiet har möjlighet att bevara spår av verkligheten.⁴⁰ Med det argumentet skulle man kunna anse att promptografiet också har det. Promptografiet är det enda som någorlunda belyser badhusets interiör och som kan förmedla en bild av hur *Frigidariet* kan ha sett ut. Ingen av de andra badhusen som uppfördes under ungefär samma tid i Sverige vid sina tillhörande slott, kan erbjuda samma slags rum. Även om Ericssbergs slott har ett *Caldarium* som sägs ska ha liknat Lindholmens, finns det inget som kopplar ihop deras *Frigidariet*, såtillvida att det finns ett *Frigidarium* även på

³⁸ R. Barthes, *Bildens Retorik*, Bokförlaget Faeton, Stockholm, 2019 s. 47

³⁹ *ibid.*, s. 49-50

⁴⁰ A. Assmann, *Cultural Memory and the Western Civilization*, Cambridge University Press, New York, 2011, s. 209-210

Ericsson. Assmann argumenterar även för att fotografiet har möjligheten att överskriva varje tidigare medium för minnet eftersom det genom att existera som ett indexiskt tecken levererar ett absolut bevis på att något förflutet har existerat.⁴¹ Just på den punkten känns det svårt att argumentera för att AI skulle kunna ersätta fotografiet i detta avseende eftersom AI-bilder inte har möjlighet att kunna ses som absolut sanningsenliga såsom fotografier har möjligheten till. AI-bilder blir ju trots allt till genom skapandet av prompter och genom ett uppbyggande av andra bilders olika delar. De blir varken till genom en absolut sanning eller genom en absolut fantasi ifall man istället för att ha producerat fram bilden i ett AI-program hade visualiserat fram den som en fysisk målning skapad genom konstnärens egna fantasi. I detta fall förlitar vi oss på att Linnés text är den absoluta sanningen eftersom ingen motsvarande bild av promptografiet ska ha existerat under tiden badhuset fortfarande användes. Det är med textens hjälp som vi kan översätta den vision han beskriver och som han anser sig ha upplevt och det är tack vare den som AI-bilden existerar. Det är texten som är den inramade berättelsen och AI-bilden som kan ses som en fantombild av den absoluta sanningen. Bilden hade inte kunnat existera utan texten och hade den gjort det hade den nog fallit i glömska och blivit en del av en större mängd AI-genererade bilder med en saknad betydelse för varför den existerar.

Även Walter Benjamin anser att det finns ett *här och nu* i relation till konstverkets äkthet. Benjamin diskuterar konstverkets unika närvaro i relation till dess reproduktion och menar att konstverkets unika närvaro och existens på den specifika plats där det befinner sig, undandrar sig den tekniska reproduktionen.⁴² Den tekniska reproduktionen av ett original möjliggör på så sätt att ett konstverk kan tas emot av sina mottagare i ett helt nytt sammanhang genom bland annat fotografier.⁴³ Han resonerar kring den historiska konflikten mellan måleri och fotografi som sker under 1800-talet och menar att debatten dem emellan och vad som kunde definieras som konst och konstens värde var en manifestation av en betydande världshistorisk omvälvning. Han kritiserar kritikernas åsikter kring huruvida fotografi ska eller bör betraktas som konst och hävdar att den mer grundläggande frågan i debatten, som skedde under tidigt 1930-tal när essän *Konstverket i reproduktionsåldern* skrevs, snarare borde ha varit om konstens karaktär som helhet förändrades med fotografiets uppkomst.⁴⁴

⁴¹ A. Assmann, *Cultural Memory and the Western Civilization*, Cambridge University Press, 2011, s. 210

⁴² W. Benjamin, 'Konstverket i reproduktionsåldern' i *Bild och dialektik*, Bokförlaget Daidalos, Göteborg, 2014, s. 64

⁴³ *ibid.*, s. 65

⁴⁴ *ibid.*, s. 75

Slutsats

Det finns en mystik kring Lindholmens badhus som jag försökt belysa med denna uppsats och genom att försöka avkoda promptografiets språkliga, konnoterade och denoterade meddelanden utifrån Roland Barthes modell. Mitt främsta mål med uppsatsen har varit att undersöka vilken typ av information som kan överföras från en AI-generad bild och ifall bilden i sig kan ge en större kontext till platsen och badhuset. Det är tydligt med tanke på hur lite spår det finns kvar av badhuset idag att det har fått relativt liten uppmärksamhet i relation till Lindholmens ruin och betjäntflygel. Hade inte Carl von Linné på sin Västgötaresa 1746 fascinerats av just 'badstugan' på Lindholmen hade vi idag varit ovetande om vad som kan ha varit ett av Sveriges första privata badhus.

När det kommer till den semiotiska analysen har jag behandlat promptografiet som om det vore ett fotografi, eftersom det inte har gjorts något försök – åtminstone inte under tiden då denna uppsats har skrivits – att omdefiniera bildsemiotik så att den kan appliceras även på generativ AI. Det har i sin tur lett till att vissa meddelanden har varit svåra att avkoda i förhållande till andra eftersom Barthes talar om fotografiet som en absolut sanning. Här har jag fått arbeta med att förutsättningen att AI-bilden är sann trots att den snarare bör ses som en idébild av hur det kan ha sett ut. Det gör att man numera står inför något helt nytt, ett expanderat fält, över hur man i framtiden ska se på generativ AI och hur man ska analysera AI-bilder. I vårt fall med AI-bilden av badhuset har vi Linnés text som grund och vi har kunnat avkoda det denoterade och konnoterade meddelandet och därmed insett att det är *Frigidarium* som porträtterats. Vi kan också se i utdraget från hans bok att beskrivningen av *Frigidarium* inte tar upp mer än några få meningar. I denna analys har vi behövt tolka promptografiet som en absolut sanning trots att bilden troligtvis inte är särskilt verklighetstrogen, vilket också leder till följdfrågan hur verklighetstrogen en AI-bild egentligen kan bli? I detta fallet med promptografiet kan vi dra slutsatsen att den inte är mer sann än gravyrerna från 1600-talet. Kan det addera något till mystiken av platsen och badhuset eftersom vi inte vet hur absolut sann bilden är? Mycket möjligt. Väldigt lite är skrivet om badhuset än dock är det Linnés text av Lindholmens badhus som citeras när Kersti Holmqvist skriver om badhus i *Fataburen* där bilder på Ericsbergs Caldarium istället visas. I de texter där badhuset nämns är det Linnés text som citeras och vars trovärdighet inte kan ifrågasättas. Och det faktum att en del stenblock, tegel och kakelplattor finns kvar och belyser att badhuset har existerat och inte är en del av någons fantasi eller en del av planer som aldrig realiserades.

Huruvida AI-bilden har möjlighet att bidra till en utökad förståelse alternativt ge en utökad kontext till platsen och badhuset kan vi i nuläget bara spekulera om. Ytterligare en fråga är hur vi bäst kan bevara bilder och minnen vilket även Aleida Assmann tar upp i diskussionen om bildskapande i text och bild. Hennes tankar kring att bilder bara kan presentera en förminskad kopia eller en reproduktion av originalet stämmer väl överens med AI-bildens relation till Linnés text som i sin tur även illustreras i John Bergers idé om att 'en bild blev en redogörelse för hur X hade sett Y'. En AI-bild skulle kunna ses som en reproduktion av Linnés text som formats genom prompter innan de matats in i *Midjourney*. Jag skulle vilja tro att generativ AI kan, med utgångspunkt i hur snabbt utvecklingen går framåt, komma att användas oftare för att illustrera byggnader och konstverk som tidigare bara blivit porträtterade i skrift. Det är tydligt att det finns en strukturell process i hur man skriver prompter, tar in dem, ändrar och gör om tills dess att man blir nöjd med resultatet. Precis som många konstnärer börjar sitt arbete med att skissa fram en idé tills dess att man blir nöjd innan till exempel man går in med färg på duken.

Kanske kan man argumentera för att vi står inför en liknande historisk omvälvning såsom Walter Benjamin resonerar kring fotografi i förhållande till måleri men denna gång med generativ AI i relation till fotografier. Liksom man kan se fotografi som en kreativ metod, kan man se generativ AI ur ett liknande perspektiv? När fotografien lanserades som konstform och etablerade sig i samhället slutade människor trots allt inte att teckna och måla. Vi kan inte heller förbise att utvecklingen av AI gått väldigt fort fram, vilket också gör att det kommer ta tid att förstå och lära oss behärska både tekniken och hur vi ska förhålla oss till den i vårt dagliga liv och inte minst inom konstvärlden och inom institutioners gränser. AI-bilden blir ett hjälpmedel att se bilden snarare än som något representativt. Mystiken kring platsen presenteras och analyseras i den semiotiska analysen men det är i den andra delen av diskussionen som tankarna kring badhuset och bildens relation till sin historiska kontext presenteras. Det är på en utställning på Läckö slott sommaren 2023 som bilden visas upp för första gången men det är högst troligt att det inte är sista gången vi får se den. Kanske är det så enkelt att bilden existerar för att vi inte *får* glömma det gamla badhuset. Vi får inte glömma hur kulturellt betingad platsen och bilden är och hur viktig den kan vara för vår förståelse av Lindholmen som ett barockslott under stormaktstiden, med tillhörande slottspark. Badhuset som ett kulturellt minne och AI-bilden som en reproduktion av en svunnen tid.

Källförteckning / Referenslista

Tryckta källor:

- Assmann, A., *Cultural Memory and the Western Civilization*, Cambridge University Press, 2011
- Bacon, F., *The Advancement of Learning and New Atlantis*, Legare Street Press, London, 1974
- Barthes, R., *Bildens Retorik*, Bokförlaget Faeton, Stockholm, 2016
- Benjamin, W., *Bild och Dialektik*, Bokförlaget Daidalos, Göteborg, 2014
- Berger, J., *Sätt att se på Konst*, Berlingska förlaget, Lund, 1975
- Dahlberg, E., *Suecia Antiqua et Hodierna*, Mimer Bokförlag, 2014
- Dewdney A., Sluis K., *The Networked Image in Post-Digital Culture*, Routledge, New York, 2023
- Hedin, S., *Resare-Bengt: en levnadsteckning*, Albert Bonniers Förlag, Stockholm, 1921
- Fiske, J., *Introduction to Communication Studies*, Routledge, London, 1982
- Frankish, K., *The Cambridge Handbook of Artificial Intelligence*, Cambridge University Press, Cambridge, 2014
- Julskeppet: Göteborgsjournalisternas jultidning*, Svenska journalistföreningens Göteborgskrets, Göteborg, 1931
- Lindström, P., *Lindholmens betjäntflygel: Nu som då för alltid*, Bild & media, Lund, 2020
- von Linné, C., *Carl Von Linnés Västgötaresa 1746*, Natur och Kultur, Stockholm, 1961
- Nordiska Museets och Skansens årsbok 1970, *Fataburen*, Tryckeribolaget Ivar Hæggström, 1970
- du Sautoy, M., *De skapande maskinerna: Hur AI lär sig koda mänsklig kreativitet*, Natur & Kultur, Stockholm, 2020
- Västergötlands Fornminnesförenings tidskrift 1989, 1990, Strokirks Tryckeri, Skaraborg, 1990

Digitala källor:

- Assmann, A., 'Texts, Traces, Trash: The Changing Media of Cultural Memory', in *Representations, Special Issue: The New Edition*, University of California Press, no. 56, 1996, s. 123-134, <<https://doi.org/10.2307/2928711>>, hämtad 03 December 2023
- Berglund, T., 'En kulturhistorisk undersökning av minneslunden på Stola Herrgård – förslag till en underhållningsplan', kandidatexamen, Institutionen för Kulturvård vid Göteborgs Universitet, Göteborg, 2014, <<http://hdl.handle.net/2077/36763>>, hämtad 12 december 2023

Borglund, C., *Artificial Intelligence in Architecture and its Impact on Design Creativity: A Study on how Artificial Intelligence Affect Creativity in the Design Process*, KTH Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad, Stockholm, 2022, <<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1678575/FULLTEXT01.pdf>>, hämtad 12 december 2023

Collins Dictionary: Promptography, <<https://www.collinsdictionary.com/submission/26529/Promptography>>, hämtad 28 november 2023

Dennis, M. A., *Encyclopedia Britannica: Marwin Minsky*, <<https://www.britannica.com/biography/Marvin-Lee-Minsky>>, hämtad 20 december 2023

Nationalencyklopedin: Bild, <https://www.ne.se/ordb%C3%B6cker/search?d=ne_sv_ordbok&s=bild>, hämtad 23 december 2023

Rask, M., 'Lidköpings gömda skatt ska återuppväckas – miljonbidrag skjuts till: "Det är fantastiskt"', *Nya Lidköpings-tidningen*, 14 dec 2023, <https://www.nlt.se/2023/12/14/miljonbidrag-ska-lyfta-lindholmens-slottsruin-for-besokare-det-ar-fantastiskt-fac28/?notification=logged_in>, hämtad 20 dec 2023

'Julspecial 2023 - Årets trender och framtidens AI', *En AI till Kaffet* [podcast], intervju med Marcus Weiland och Tomas Seo, Spotify, 20 dec. 2023, < <https://open.spotify.com/episode/4KeSfD3W4tftiiWphra7dF?si=3ebad8a5a4de4c49> >, hämtad 20 december 2023

'Midjourney och AI i konstens värld', *En AI till Kaffet* [podcast], intervju med Marcus Weiland och Karin Hamberg Sten, Spotify, 25 okt. 2023, < <https://open.spotify.com/episode/1rOl6xaPu69MWzllZPkfeK?si=21a1b0e60e084dc5>>, hämtad 24 november 2023

'L1961:173', *Fornminnesföreningen*, 1983, < <https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/538d10eb-8db9-429f-82ca-030fd46a6bd9> >, hämtad 27 november 2023

Appendix

I metoddelen nämner jag hur jag själv försökt lära mig att skapa bilder i ett AI-program med hjälp av Linnés text som jag gjort om till prompter. Bilderna nedan är ett urval av de bildar som jag lyckats generera fram i AI-programmet Leonardo där jag även strukturerat upp i vilken ordning bilderna har skapats i samt vilka prompter som varit aktuella för varje bild. Bilderna i Leonardo skapades fyra åt gången men endast två har valt ut för att inkluderas i detta appendix.

Prompter:

Generate a 4K photograph of a luxurious 18th century bathhouse with bright, expansive windows, crystal adorned pillars, a vaulted roof, and black-and-white marble stone flooring. Include bathtubs along the walls for an elegant touch.

Prompter:

Generate a 4K photograph of a luxurious 18th century bathhouse with bright, expansive windows, crystal-adorned pillars with blue and white tiles, a vaulted roof, and black-and-white marble stone flooring. Include bathtubs along the walls. Decorate with golden details.

Prompter :

Generate a 4K photograph of a luxurious 18th century bathhouse with bright, expansive windows, crystal-adorned pillars with blue and white tiles, a vaulted roof, and black-and-white marble stone flooring. Include bathtubs along the walls. Decorate with golden details. Room smaller, approximately 5m in width. Luxurious but rustic.

Negativa Prompter:

No water basin, No bathtub in the middle of the room. No modern look.

Prompter:

Generate a 4K photograph of a 1700s bathhouse with big and bright window, pillars decorated with blue and white tiles and white walls. Small checkered black-and-white marble stone flooring. Bathtubs along the walls.

Negativa Prompter:

No water basin. No bathtub in the center. No modern look. Not a large room. No marble on walls and roof.

Prompter:

Generate a 4K photograph of a 1700s bathhouse with big and bright windows, pillars decorated with blue and white tiles and white walls. Small checkered black-and-white marble stone flooring. Bathtubs along the walls. Vaulted roof.

Negativa prompter:

No water basin, no bathtub in the center. No modern look. Not a large room. No marble on walls and roof.

Prompter:

Generate a 4K photograph of a 18th century bathroom with big and bright windows, crystal-adorned pillars with blue and white tiles and small checkered black-and-white marble stone flooring. Many bathtubs along the walls. Decorate with golden details. Squared small room. Roof adorned with crystals.

Negativa prompter: No water basin. No bathtub in the center. No modern look. Not a large room.

Bildförteckning

Bild 1: Karin Hamberg Sten, Lindholmens badhus, generativ AI, Midjourney, 2023, <https://www.lindholmensgard.se/betjantflygeln-flyttar-in-till-lacko/>, hämtad 2023-10-05

Bild 2: Detaljbild av kakelplatta I, 13x13 cm, foto: Karin Lindström, 2023-12-22

Bild 3: Detaljbild av kakelplatta II, 13x13 cm, foto: Karin Lindström, 2023-12-22

Bild 4: Närbild av kakelplattornas material, 13x13 cm, foto: Karin Lindström, 2023-12-22

Bild 5: Kakelplatta I och II sida vid sida, 13x13 cm, foto: Karin Lindström, 2023-12-22

Bild 6: Karta över Lindholmens slott och Stola herrgård, *Lantmäteriet*, skala 1:50 000, hämtad 2024-06-01

Bild 7: *Interiör av badrum tillhörande Ericssbergs slott, 1965-1968*, fotografi, 6x6 cm, DigitaltMuseum, foto: Erik Liljeroth, hämtad 2023-10-28

Bild 8: Erik Dahlberg, *Lindholmens slott med tillhörande slottspark, 1676*, gravyr, *Suecia Antiqua et Hodierna*, 2014, 2023-11-05

Bild 9: *Lindholmens slott med tillhörande slottspark, runt 1680*, gravyr, *Julskeppet: Göteborgsjournalisternas jultidning*, 1931, foto: Karin Lindström, 2023-11-05

Bild 10: Karin Hamberg Sten, *Lindholmens badhus*, generativ AI, Midjourney, 2023, <https://www.lindholmensgard.se/betjantflygeln-flyttar-in-till-lacko/>, hämtad 2023-10-05